

# Marina: el foc i l'huracà

**E**n aquest món hiper cristià / els poetes són jueus”, deia Marina Tsvetàieva, una de les veus més intenses de la poesia del segle XX. Potser precisament aquesta sensació de ser una estranya, i d'estar sola al món (el seu marit i la seva filla van caure a les urpes del poder soviètic, i ella no tenia cap esperança de tornar-los a veure), la va portar al suïcidi el 1941. Enguany s'han complert 120 anys del seu naixement, i encara podem sentir el cor lliure i rebel que bateja a cadascuna de les seves paraules.

Qui ens dóna la clau del temperament de Tsvetàieva, amb la seva estranya barreja d'un impuls creatiu poderós i una tendència tràgica a l'autodestrucció, és el seu marit, Serguei Efron, que la retrata amb molta precisió en una carta: “Marina és una dona de passions... Tirar-se de cap als seus huracans per a ella és essencial, és l'alè de la seva vida. [...] Ja no importa qui és el qui aixeca aquests huracans. Gairebé sempre [...] tot es basa en l'autoengany. S'inventa un home i comença l'huracà. Si al cap de poc temps descobreix que l'home que ha aixecat l'huracà és limitat i poc interessant, Marina s'entrega a un huracà de desesperació, un estat que afavoreix el sorgiment d'un altre home. L'important no és el què sinó el com. No és l'essència ni la font, sinó el ritme, el ritme boig. Avui, desesperació; demà, èxtasi, amor, entrega total; i demà passat, desesperació un altre cop. I tot això amb una ment aguda, freda, potser fins i tot cínicament volteriana. [...] És com una immensa estufa, plena d'un foc que necessita llenya, llenya i més llenya. [...] La llenya dolenta es consumeix més ràpidament, la bona triga més. És aquesta la llenya que crema en els millors versos de la Marina, que parlen, amb una sinceritat aclaparadora, de la tirania de l'amor, de la solitud de l'home i de la dona, i de la poesia com a únic remei contra el dolor.”

Disposem de les magnífiques versions de Mònica Zgustova i Maria-Mercè Marçal dels poemes de Tsvetàieva; i ara també podem fer un tast de la seva prosa densa, lírica, imperiosament sensual i increïblement rica en imatges visuals i associacions fonètiques. *El diable i altres relats* (Edicions de 1984, 2012), que ens ofereix una admirable traducció de Miquel Cabal Guarro, consta de tres narracions en què Tsvetàieva revela una part important de la seva infància: la relació amb una mare tan intel·ligent com autoritària, la descoberta màgica del llenguatge i la iniciació musical.



En el segon relat, *La mare i la música*, hi trobem aquest passatge il·lustratiu: “La mare estava contenta que tingués bona orella i m'afalagava a desgrat, però després de cada esclat de ‘molt bé!’, hi afegia fredament: ‘Ara que, de fet, tu no hi tens res a veure. L'orella és cosa de Déu. [...] A tu només et toca l'esforç, perquè tot do diví pot acabar arruïnat’, deia la mare per sobre el meu cap de quatre anys que no entenia res, evidentment, i que per això ho retenia tot d'una manera que després ja era impossible d'esborrar. [...] Si les mares diguessin més sovint coses incomprensibles als seus fills, en fer-se grans, no només entendrien més coses, sinó que actuarien amb més

convicció. A una criatura no se li ha d'explicar res, se l'ha d'embruixar. I com més fosques siguin les paraules de l'embruix, més endins arrelaran en la criatura, més immutablement hi actuaran.” Tsvetàieva, tant en vers com en prosa, en sap molt, d'embruixar; i encara que a vegades la seva imaginació i el seu virtuosisme verbal, parella inseparable, vagin més de pressa que el nostre enteniment, i se'ns escapi alguna cosa, val la pena que ens deixem portar i naveguem a gust per aquestes onades de llenguatge, fantasia i passió, fins que un dia, potser, desembarquem al lloc més inesperat: ben endins de nosaltres mateixos. \*

**Tsvetàieva, una de les veus més intenses de la poesia del segle XX**  
ARXIU



**EL DIABLE I ALTRES RELATS**  
Marina Tsvetàieva

**Traducció:** Miquel Cabal  
**Editorial:** 1984 (Barcelona, 2013)  
**Pàgines:** 156  
**Preu:** 17 euros

Opinió